

OTE 1.

Tämän veneseikkailun alku kirjattiin Floridassa Fort Lauderdaleen venenäyttelyssä, jossa idea M/Y Voyagerista syntyi ja lähti liikkeelle.

Lokakuussa 1993 vietimme kuukauden päivät Yhdysvalloissa, jossa osallistuimme Annapolixen ja Fort Lauderdaleen venenäyttelyihin. Niitten aikana asuimme upeassa Mirabella-purjeveneessä, johon olin jo edellisenä kesänä tutustunut Välimerellä. Silloin osallistuimme suuren amarikkalaisen venelehden Showboats Internationalin järjestämiin arvokkaisiin juhliin Monacossa. Lehti oli arvioinut uuden tulokkaan vuoden innovatiivisimmaksi purjeveneeksi. Tämän, Pekan Thaimaassa rakentaman kaunottaren strategiset mitat olivat siihen aikaan päätähuimaavat: pituutta 40 metriä, leveyttä yhtä paljon kuin normaaliveneellä on pituutta eli yhdeksän metriä ja hiilikuitumasto nousi 50 metrin korkeuteen. Valmistuessaan se oli maailmansuurin yksimastoinen, moderni purjevene, sluuppi. Sen valtavat tiikkikannet soivat nyt mahdollisuuden auringossa leikkeluun, aamiaisen, lounaan ja päivällisen lohti eteemme veneen kokki loistohotellin tapaan, vuoteet sijattiin aamuin, avattiin illoin, vaatteet pestiin ja silitettiin. Mitään ei tarvinnut tai paremminkaan voinut tehdä itse. Henkilökuntaa veneessä pyöri kapteenin lisäksi kuusi tai seitsemän.

Pekka oli aina sanonut, että jos hän joskus omistaisi vielä veneen, hän olisi itse sen kippari. «En minä haluaisi, että joku kapteeniksi tituleerattava määrää minne mennään, milloin lähdetään ja minä omistajana seuraisin vain sivusta. Enkä minä pitäisi siitäkään, että ympärillä hyörii koko ajan vierasta väkeä. Eihän niin ole kotonakaan.»

Mirabellalla vietetyt päivät ja Fort Lauderdaleen näyttelyssä saadut kokemukset johtivat siihen, mitä sitten tapahtui. Veneessä asui vieraana myös Mirabella-veneitten teknisenä asiantuntijana Thaimaassa työskennellyt Jerry Lines. Pekka palasi viimeisenä iltana näyttelystä intoa täynnä ja huudahti Jerrylle: «Tuleppas tänne sohvalle, minulla on hieno idea! Oikeastaan tämä on niin kova juttu, että nyt tarvitaan myös vähän viskiä.» Ja niin hän käveli baaritiskille. «Katsoppas...!» Molemmat miehet innostuivat. Toisen into tarttui toiseen. Kun toinen aloitti, toinen jatkoi ja päinvastoin. Ilta venähti pikkutunneille. Paperille piirtyi kalpea luonnos siitä, mitä oli tuleva, mutta periaatteet olivat alusta alkaen selvät. «Vene ei saa olla liian suuri, jotta sen pystyy itse hallitsemaan ilman miehistöä. Sen täytyy olla kuitenkin sen kokoinen, että se on mukava ja täytyy siinä olla vähän lyksiäkin», ilmoitti Pekka määrätietoisesti.

Myöhemmin kävi ilmi, että kaiken piti olla niin tekniikaltaan kuin sisustukseltaankin parasta ja kauneinta, jotta mies kehtaisi veneen omakseen tunnustaa, vaikka sen koko ei häikäisisikään. Olihan siinä jo tarpeeksi ihmettelemistä, että purjeveneenrakentajana kannuksensa

hankkinut mies rakentaisi itselleen moottoriveneen. Pekka oli pitkän kokemuksensa myötä tullut siihen tulokseen, että vesilläliikkumisen ei tarvitse olla urheilua eikä itsensä räikkäämistä. Sen sijaan siitä piti nauttia kunnollisen kokoisissa, mukavissa tiloissa ja miellyttävissä olosuhteissa. Veneen pitäisi olla uiva koti, jolla pystyisi menemään kaikkialle. Koti seilaisi aina siellä, missä sääolosuhteet olisivat parhaat. Kun yhteen paikkaan kyllästyi, ei muuta kuin nosti ankkurin ja maisemat vaihtuivat ja koti seurasi aina mukana kuin kilpikonnalla. Nukkumaan mennessämme Pekka kysyi: «Mitäs tykkäät, jos rakennettaisiinkin tällainen koti?»

Innostuin ehdotuksesta heti, vaikka vasta lyhyen yhteiselomme aikana olin jo oppinut, että veneet olivat pohjattomia rahareikiä. Ne tulivat aina kalliimmiksi kuin oli budjetoitu ja valmistuttuaan ne vaativat aina lisää ja niistä oli paljon huolta. Pekka vakuutti minulle, että veneestä tulisi Thaimaan telakalla rakennettuna kohtuuhintainen. Rahat riittäisivät tähän. Samalla hän ajatteli tulevaisuutta. Veneitten teko saattoi pian loppua Thaimaassa ja silloin hän voisi vetäytyä eläkepäivien viettoon, joten tekemistä silloinkin pitäisi olla. Veneellä puuhateivät koskaan loppuisi. Liikemiehenä hänellä oli myös taka-ajatus: «Tästä voisi tulla bisneskin.» Tosin hän oli kerran sanonut minulle: «Jos minä joskus keksin joitakin hulluja ideoita, vedä minut silloin maanpinnalle.» Mutta mitä minä tein? Minä innostuin ja innostin. Minä, jonka ainoat merelliset kokemukset olivat mökiltä Suomen saaristosta ja pienestä perämoottori-soutuveneestä. Suhteemme oli uusi, olin rakastunut ja miehen ideat kuulostivat mielestäni aina järkevilä. Omaksi puolustukseksi on sanottava, että ei minulla oman käsitykseni mukaan ollut oikeutta romuttaa miehen suurta unelmaa. Minun tehtäväni oli mukautua ja opetella uutta. Olisin pitänyt itseäni huonona kumppanina, jos olisin asettunut poikkiteloin suuren idean toteuttamiselle, joka totuuden nimessä kiehtoi myös minua. Vain suuri tietämättömyys voi johtaa näin valtavaan ratkaisuun, mutta olinhan tehnyt Pekan vuoksi jo toisenkin suuren ratkaisun elämässäni. Olin jättänyt pitkäaikaisen, mielenkiintoisen työni televisiotuotimittajana samoin kuin kotimaani.

Näin käynnistyi jännittävä projekti, jonka Pekka heti Thaimaahan päästyään pani vireille, sillä hän on aina ollut nopean toiminnan mies. Minä heittäydyin mukaan kaikella kokemattomuuden innolla tajuamatta mitä tästä ratkaisusta oikein seurasi. Siihenastinen elämämme sai aivan uuden suunnan.

OTE 2.

Etelä-Kiinan meri oli silloin yksi maailman pahimmista merirosvoalueista. Lehdistä luettiin säännöllisin välein uutisia siitä, miten johonkin veneeseen tai laivaan oli hyökätty, rahat ja arvoesineet viety ja pahimmissa

tapauksessa miehistö tapettu. Meillä ei ollut asetta veneessä, sillä sen hallussapito oli kaksipiippuinen asia. Jos kimppuumme hyökättäisiin ja me aseiden käyttöön tottumattomina yrittäisimme ampua, olisi aivan varmaa, että jäisimme siinä ottelussa toisiksi. Jos itsepuolustukseksi tappaisimme hyökkääjän, oli mahdollista, että Kaakkois-Aasian maitten lakien mukaan me olisimmekin se telkien taakse joutuva osapuoli. Aseettomina selviäisimme varmemmin hengissä tapahtuipa muuten mitä tahansa. Olimme päivien aikana paljon keskustelleet siitä, miten helppo saalis olimme nyt merirosvoille, kun kiemurtelimme hitaasti eteenpäin myrskyävällä merellä.

Täysin valvotun yön jälkeen nousin kuudelta ylös vahtivuorooni vapauttaakseni Billin, joka viimeiset tunnit oli hartiavoimin pyörittänyt ruoria. Kiehautin meille aamukahvit ja sitä juodessamme katselimme harmaana vellovaa merta aamun sarastaessa. Puoli seitsemältä kiinnitimme huomion meistä reilun kilometrin päässä olevaan suurehkoon veneeseen. Sen rinnalta erkani kaksi pientä venettä, joista toinen lähestyi kovaa vauhtia meitä. Veneessä oli kolme miestä, joista yksi seisoi keulassa. Ensimmäiseksi mieleemme välähti ajatus, että Pekka oli tulossa meitä vastaan, mutta se ei tietenkään ollut mahdollista. Eihän hän tiennyt sijaintiamme ja hän olisi ottanut radiopuhelimella ensin yhteyden. Sitten huomasimme, että kaikilla miehillä oli suuret kiinalaiset lierihatut ja huivi kasvojen suojana. Kiinalaiset kalastajat käyttivät huivia kasvoillaan auringon suojana, mutta nyt aurinko ei ollut edes kunnolla noussut ja aamu oli tasaisen harmaa. Hetken kuluttua veneitä oli neljä ja ne kaikki kiertelivät ympärillämme noin 50 metrin säteellä. Menin herättämään Annelin, Leslien ja Jonin.

Tätä erikoista veneemme kiertelemistä seurattessamme ja ihmetellessämme Pekka otti meihin yhteyden Hongkong Radion radiopuhelimella. Kerroimme hänelle kummallisesta liikehdinnästä ympärillämme, sillä emme todellakaan tienneet, olivatko kyseessä viattomat kalastajat, jotka uteliaisuuttaan tulivat katsomaan, mikä oli tämä epämääräisesti etenevä alus kaukana laivareiteiltä vai olivatko kyseessä merirosvot pahoin aikein kasvot peitettyinä. Pekka kuunteli meitä vakavissaan ja puhuessaan hänen äänensä kuulosti hyvin huolestuneelta. Jos ympärillämme pyörivät miehet olivat merirosvoja, jotain oli tehtävä ja nopeasti. Pekka soitti välittömästi Hongkongin Pelastuskeskukseen, jossa asiaan heti suhtauduttiin vakavasti. Sitten hän raportoi meille tiedon, että jos tilanne muuttuu vaaralliseksi, meidän on heitettävä EPIRP-laite veteen. Se signaloisi silloin tarkan sijaintimme Pelastuskeskukseen ja välittömästi hälytyksen vastaanotettuaan keskukselta lähtisi helikopteri luoksemme. Nämä tiedot kuultuamme tapahtui ihme. Kaikki neljä venettä lähtivät kuin yhteisestä kehotuksesta kiireen vilkkaa kohti emäalusta, joka saman tien poistui näköpiiristämme täyttä vauhtia. Olimme helpottuneita

jahämmästyneitä. Jos nämä miehet olivat merirosvoja ja jos heillä oli VHF, kuten todennäköisesti oli, heidän oli täytynyt kuulla Pekan kanssa käymämme keskustelu, käytiinhän se koko ajan kanavalla 16 ja englanniksi. Peli oli silloin heidän kohdaltaan pelattu, joten heidän oli paras painua lipettiin ja nopeasti. Pekan yhteydenotto ei olisi voinut osua parempaan ajankohtaan.

Saimme Pekalta lisäksi ohjeet ajaa Clearwaterlahdelle, joka sijaitsi Hongkongin saaresta pohjoiseen emmekä menisi lainkaan vilkasliikenteiselle Hongkongin sisääntuloreitille. Laskimme saapuvamme perille myöhään illalla ja Pekka lupasi saapua luoksemme vasta seuraavana aamuna, sillä hän ymmärsi, että olimme kuolemanväsyneitä monen valvotun yön jälkeen.

Laskettuamme ankkurin kello kymmeneltä illalla olimme väsyneitä, mutta onnellisia. Ynnäsimme vaarallisen matkamme hyviä asioita, Onneksi emme joutuneet taifuunin kynsiin, merirosvot eivät hyökänneet kimppuumme eikä kenellekään ollut sattunut mitään. Viisi päivää oli ollut itse asiassa hyvää, nautittavaa risteilyä. Eli huonomminkin olisi voinut olla. Oli aika poksauttaa Captain Cook kuohuviinipullo, ihmetellä suojaisan poukaman tarjoamaa keikkumatonta olotilaa ja tyytyväisenä pujahtaa sänkyyn unille, joista viime vuorokausien aikana oli voinut vain haaveilla.

OTE 3.

Voyager odotti lähtöä Phuketin Boat Lagoon marinassa, jossa viimeiset hankinnat ja konehuonetarkitukset oli tehty. Marina oli rakennettu syvälle sisämaahan entisen valtavan tinakaivoksen paikalle. Ennen 1970-luvun puoliväliä, jolloin turismista oli tullut Phuketin pääelinkeino, alue oli elänyt tinan ja kumin tuottamisella. Marinan omistaja oli keksinyt hyödyntää entisen louhoksen paikan, jossa valtavan marinan työmaa oli tuolloin meneillään. Loma-asumuksia rakennettiin kiivaasti satama-altaan ympärille, mutta muutama venekin oli sinne jo uskaltanut.

Monen kilometrin pituinen ruopattu väylä johti mereltä marinaan. Nousuveden aikaan ajoväylän näki vain tarkkaan asetetuista väylämerkeistä ja sisämaata lähestyttäessä puut kasvoivat kuin meressä. Laskuveden aikaan näytti kuin kapea joki kiemurtelisi mutaerämaan keskellä ja puut huojuisivat savisella maalla.

Voyagerin syväys oli kaksi metriä ja väylä melko matala, joten sisään marinaan oli ajettu nousuveden ollessa korkeimmillaan. Silloinkin piti tarkasti tietää, kuinka kaukana merkkitolpista oli pysyteltävä. Se oli väylä, jossa ei voinut olla suurpiirteinen. Pekka oli hienosti ohjannut veneen sisään marinaan. Daniel oli kertonut tuntevansa reitin tarkoin ja sanoi ajaneensa sitä veneelläkin muutamia kertoja. Pekka ehdotti, että Daniel luotsaisi veneen ulos marinasta ja Ray ottaisi vastuun vasta sen jälkeen.

Huiskutettuaan laiturilla hyvästit Pekka hyppäsi taksiin ja lähti kohti lentokenttää. Me olimme kolmisin veneessä ja matkalla merelle. Liu'uimme eteenpäin hitaasti ja varovaisesti. Heti alkumatkasta saimme lievän pohjakosketuksen, mutta peruuttamalla ja savisen vellin kiehuessa veneen ympärillä pääsimme irti jatkamaan ikuisuudelta tuntuva, kapeaa väylää. Daniel ohjasi venettä koko ajan hyvin läheltä väylämerkkejä. Hän ei ollut joko uskonut tai kuunnellut Pekan ohjeita, että väylän syvin kohta oli kymmenen metrin päässä tolpiasta. Noin kilometrin päässä ensimmäisestä pohjakosketuksesta saimme toisen ja tällä kertaa olimme juuttuneet tiukasti. Siinä ei peruuttaminen eikä mikään muukaan enää auttanut. Reitti oli ruopattu kuin oja, joka vinottain syveni keskelle uomaa. Me olimme juuttuneet ojan reunaan kiinni. Laskuvesi alkoi. Miehet ottivat yhteyttä marinaan ja pyysivät sieltä vetoapua.

Seisoin takakannella, kun meitä kohti kiiti nopea vene. Matka oli saanut nolon alun. Ajattelin, olisipa edes Pekka täällä, niin tuntuisi turvallisemmalta, hän tietäisi mitä pitäisi tehdä. Satamakapteenin kumiveneen lähestyessä huomasin, että yksi kolmesta miehestä oli Pekka. Kuinka ihmeessä se oli mahdollista, hänenhän piti olla lentokoneessa kohti Bangkokia? Kivi tipahti sydämeltäni.

Istuessaan taksissa Pekka oli muistanut, että hän oli unohtanut mainita Raylle jostakin tärkeästä asiasta. Hän kääntyi takaisin ja palasi marinaan, sillä hän oli laskenut, että olisimme vielä radiopuhelimen kantosäteellä. Marinan toimistoon oli juuri saatu tieto onnettomuudesta, joten Pekka tietysti hyppäsi mukaan. Voyagerin jolla laskettiin vesille ja kahden kumiveneen voimin kiskottiin tiukasti saveen juuttunutta painavaa alusta, mutta se ei hievahtanutkaan. Tiesimme, että pääsisimme irti vasta vuorokauden kuluttua nousuveden aikaan. Tässä pysyisimme kuin nallit kalliolla veden koko ajan laskeessa ja veneen kallistuessa lisää. Veden painuessa illalla matalimmilleen Voyager retkotti ainakin 40 asteen kulmassa ojan reunalla. Lattialla käveleminen oli lähes mahdotonta samoin kuin sängyllä nukkuminen. Yritin torkkua salongin sohvalla kolossa selkänojan toimiessa enemmän makuualustana kuin istuintyynyjen ja Pekka oli valmistanut itselleen yösijan makuuhuoneen lattialle käyttäen samaa ratkaisua, minkä olimme hyväksi havainneet Hongkongin myrskyisän paluumatkan aikana. Miten miehistö nukkui omassa hytissään, ei meille valjennut, sillä koko seurueen oli vallannut syvä hiljaisuus.

Aamun nousuveden aikana miehet tekivät varmistuksia ja sitoivat veneen kiinni pitkällä köysillä väylän reimareihin. Aamun nousuvesi oli matalampi kuin iltapäivän ja sen vuoksi irrottautuminen ei vielä sen avulla ollut mahdollista. Iltapäivällä vesi nousi kymmenen senttiä korkeammalle ja se riitti päästämään meidät irti. Nyt kapteenina jatkoi Pekka, joka ohjasi veneen Phuketin eteläkärkeen purjehdusklubin

edustalle, jonne jäimme yöksi ankkuriin, sillä sinne saavuttaessa alkoi jo hämärtää.

Seuraava päivä oli sunnuntai. Aamiaisen jälkeen Pekka vietiin maihin ja nyt suuri matka vihdoinkin alkoi. Edessä aukeni suunnaton Intian valtameri. Olimme yrittäneet aloittaa pitkän matkan perjantaina, mutta kohtalo oli puuttunut peliin. Vanha merenkävijöitten sanonta toteutui jälleen.

OTE 4.

Vappupäivän aamuna saavuttiin Suezille. Satamakontrollista saatujen ohjeitten mukaan ajoimme veneklubille poijuun, missä muutkin olivat. Kaikkien kanavan läpi kulkeneitten veneilijöitten tuntema agentti Prince of the Red Sea otti meihin heti yhteyden ja pian hän jo lähestyikin meitä apumiehensä soutamana kiikkerällä jollapahasella. Agentti oli pukeutunut prinssin tavoin valkoiseen pukuun, jokaisessa sormessa välkkyivät näyttävät kultaiset sormukset. Hänen ulkoasunsa oli suuressa ristiriidassa hänen likaisiin apureihinsa. Heti veneelle noustuaan Punaisenmeren prinssi kehotti antamaan soutajalleen virvoitusjuoman ja rasian savukkeita. Kuultuaan, että veneen kapteeni oli ollut ilman tupakkaa lähes kaksi viikkoa, ääni kellossa muuttui. Prinssi lupasi ensi tilassa toimittaa Raylle savukkeita. Veneen emännälle hän lausui imartelevia kohteliaisuuksia samalla kun ihasteli venettä. Veneen ulkokylkien likaisuudesta hän ei pitänyt, vene piti hänen mielestään ehdottomasti heti pestä. Prinssi halusi miehilleen lisäansioita vaatiessaan sitä määrätietoisesti. Veneen viehättäväksi ylistetty emäntä kuitenkin piti päänsä ja pesu sai odottaa siksi, kunnes päästäisiin perille Cannesiin. Oltiinhan jo matkan loppusuoralla.

Prinssi hoiteli tehokkaasti maahantulomuodollisuudet, järjesti Suezin kanavan läpiajoon tarvittavat luvat ja pilotit sekä tilasi polttoaineen. Hän kutsui Rayn ja minut omalla vastuullaan maihin ennen kuin olimme saaneet passimme, sillä hän toki ymmärsi, että rouvan piti päästä soittamaan miehelleen Thaimaahan ja että Rayn piti saada kipeästi kaipaamiaan savukkeita. Tällä omavaltaisuudellaan hän halusi osoittaa, ettei hän ollut kuka tahansa. Prinssin toimisto käsitti näyttävästi sisustetun huoneiston ja upottaviin nojatuoleihin istahdettuamme meille kiidätettiin kiireen vilkkaa kupilliset vahvaa egyptiläistä kahvia. Oli huojentavaa kertoa Pekalle, että olimme onnellisesti jo näin pitkällä ja asioiden hoito Suezilla sujui ongelmitta.

Muslimimaissa vietettiin sinä viikonloppuna suurta nelipäiväistä uskonnollista juhlapyhää, joten yllätys oli suuri, kun tilaamamme polttoaine voitiin tankata jo samana päivänä. «Ainoa mahdollisuus 8000 litran dieselöljyn tankkaamiseksi on kuitenkin ottaa se proomulta, mikä tapahtuu satama-alueen ulkopuolella,» selitti agentti. Merenkäynti

aallonmurtajan ulkopuolella oli muuttunut taas ankaraksi ja tajusimme heti, että aallokossa likaisen proomun vieressä voi tapahtua mitä tahansa. Kieltäydyimme ehdottomasti tankkaamasta sellaisissa olosuhteissa. Pitkien neuvotteluitten ja bakshiishien avulla egyptiläiset suostuivat siihen, että pääsimme tankkaamaan aallonmurtajan sisälle. Nyt se sujui tyynessä ja ilman riskejä.

OTE 5.

Moni veneilijä haaveilee Atlantin ylityksestä. Tämä johtuu siitä, että matka ei ole liian pitkä ja oikeaan aikaan tehtynä se on turvallinen ja riskitön. Kireästä aikataulusta johtuen meidän oli aloitettava ylitys kuukautta liian aikaisin syyskuun 12. päivänä. Tiesimme hyvin, että hurrikaanikausi oli vielä meneillään ja kohdalle osuessaan se voisi heittää mutkia matkaan. Kurssi määriteltiin ensin Las Palmasista suoraan etelään Gran Canarian itärannikkoa pitkin 25. leveysasteelle saakka. Siellä autopilotille annettiin Fort Lauderdaleen suunta suoraan länteen. Leppoiset pasaatituulet puhalsivat takaamme ja autopilotti ohjasi. Olosuhteet matkanteolle olivat ihanteelliset. Vahtivuorot ja rutiinit noudattelivat jo totuttuja kaavoja. Vene toimi moitteettomasti, tutkassa ei 48 mailin etäisyydellä näkynyt päiväkaupalla ainuttakaan laivaa. Koneen kierrokset pidettiin 1700:ssa ja vauhti pysytteli seitsemän ja kahdeksan solmun välillä. Laskimme, että tällä vauhdilla matkaan kuluisi noin kolme viikkoa. Sen jälkeen jäisi riittävästi aikaa panna vene näyttelykuntoon.

Ray tiesi jo kokemuksesta, että Voyagerin ateriat eivät olleet mitä tahansa vatsan täytettä. Lounaat katettiin melkein koko matkan ajan tyylikkäästi salongin ruokapöytään, jolloin vahtivuorolainen voi huoletta jättää ohjaamon hetkeksi. Sven kertoi, että hänen pentterissään ruokailut olivat toista maata kuin nyt. Säilyketölkki vain auki, ja jos ei viitsinyt lämmittää, niin sitten vaan kylmänä suoraan purkista! Kaiholla hän lupasi muistella Voyagerin meheviä lampaankyljyksiä, herkullista kukkoa viinissä, äyriäispatoja, pastoja, pihvejä, uunilohia jne.

Matkan kymmenentenä päivänä vaihdoin Satcomiin Länsi-Atlantin vastaanottoalueen saadaksemme sääraportit nyt Yhdysvaltain meteorologisilta laitoksilta. Ensimmäinen raportti kertoi, että Kap Verden saarten liepeillä oli syntynyt trooppinen myrsky, joka oli jo muuttunut hurrikaaniksi ja nimetty Isidoreksi. Se eteni Keski-Atlantille päin. Seurasimme tarkkaan säätiedotuksia niin SSB-radiosta kuin Satcomistakin. Sieltä tuli tiedote kaksi kertaa päivässä ja se antoi myös ennusteet Isidoren tulevista reiteistä. Hurrikaanit etenevät suhteellisen hitaasti, joten jos sen reitin tiesi, alta ehti pois. Mietimme minkä suunnan Isidor valitsisi. Jos se lähtisi Floridaa kohti, olisimme suoraan sen reitillä ja vaarassa. Silloin lähtisimme pakoon Karibialle päin. Yllättäen ja jo aika varhaisessa

vaiheessa hurrikaanin ennustettiin keskellä Atlantia kääntyvän jyrkästi kohti pohjoista, minkä se todella tekikin. Meidän ei tarvinnut muuttaa kurssia ja olimme siinä vaiheessa, jossa Isidore ylitti meidän leveysasteemme, jo viiden päivämatkan päässä, joten selvisimme hirmumyrskystä pelkällä säikähdyksellä. Isidoren kääntyttyä pohjoiseen saimme muutaman päivän ajan rankkoja sateita ja merenkäynti muuttui kovaksi. Sade teki kuitenkin veneelle hyvää, kansi tuli kunnolla makealla vedellä huuhdelluksi.

Lokakuun neljännen päivän iltana taivaanrannassa kajasti valoa. «Maata näkyvissä!» hihkuimme iloisina ja tuijotimme Bahaman suuntaan. Parin päivän kuluttua Voyagerin toinen valtameriyllitys oli takanapäin. Viimeisenä yönä vauhtia laskettiin solmun verran, jotta saapuisimme aamulla valoisan aikaan Fort Lauderdaleen sataman suulle. Yhdeksältä alitimme 17. kadun sillan ja samalla näimme Pekan rannalla. Koukkasimme rannan tuntumaan ja poimimme Pekan veneeseen. Hän oli lentänyt Floridaan muutama päivä aikaisemmin järjestelemään asioita ja jälleen kerran vastaanottamaan meidät.

OTE 6.

Joulukuun 5. päivän aamuna lähestyimme Exuman saariryhmän Bell Islandia. Edessä siinteli myös muita saaria: O'Brienin saari, korkea Little Bell ja sen edessä kellomainen kivi Bell Rock. Sisääntuloaukon suulla hämötti kiviä ja matalikkoa, joten etenimme varovaisesti. Little Bellin takana merikortin mukaan avautui suojaisa ankkurilahti, jossa halusimme viivähtää muutaman päivän. Kurssi piti ottaa hyvin läheltä uloimman saaren rantaa, sillä keskellä ensimmäistä lahtea vaani hiekkasärkkä. Kauempaa katsottuna matalat särkät heijastelivat hennon vaaleanvihreinä ja mitä syvempää oli, sen sinisemmältä vesi näytti. Oli vielä sivuutettava viimeinen kapeikko ennen kuin päästiin perille, mutta vettä veneen alla oli jo riittävästi. Syvyysmittariin oli pakko luottaa, sillä vesi vääristi syvyyden silmämääräisen arvion. Kristallinkirkas, läpikuultava vesi paljasti joka ikisen ruohontupsun ja olisin voinut vaikka vanna veneen keulassa syvyyttä olevan vain metrin, vaikka todellisuudessa sitä oli ainakin kolme metriä. Saavuttuamme pienelle lahdelle maisema oli uskomattoman kaunis, olimme tulleet paratiisiin. Lahdella oli ennestään ankkurissa vain kaksi muuta venettä, siksi tilaa ja yksityisyyttä oli ruhtinaallisesti. Toinen vene oli jätetty yksin turvalliselle lahdelle ankkuriin ja toisen kippari pistäytyi esittäytymässä ja toivottamassa meidät tervetulleiksi.

Vuonna 1959 perustetun Exuman luonnonpuistoalueen tarkoituksena oli säilyttää alue niin luonnonmukaisena kuin mahdollista. Puistoon sai vapaasti ankkuroida ja kävellä ympäröivien saarten viitoitetuilla poluilla, mutta mitään enempää elävää kuin kuolluttakaan ei

luonnosta saanut ottaa mukaan. Myös kalastaminen kuului kiellettyihin asioihin. Näin pyrittiin säilyttämään luonnon tasapaino samoin kuin takaamaan jo monin paikoin sukupuuttoon kuolemassa oleville kasveja eläinkunnan lajeille lisääntymisen mahdollisuus.

Veden läpikuultavuus välkkyi kaikissa mahdollisissa turkoosin, vihreän ja sinisen sävyissä. Laskimme jollan veneen kannelta, otimme mukaamme «bahamalaisen television» ja lähdimme tutkimusretkelle. Bahamalaiseksi televisioksi kutsuttiin ämpäriä, jonka pohja on läpinäkyvä. Sen avulla oli helppoa tutkia merenpohjan elämää tuulenvireen rikkoessa vedenpinnan. Ja se toimi, näytti kuin suurennuslasin läpi olisi katsellut pohjaa. Kaloja, kavillisuutta tai muutakaan elämää ei juurikaan näkynyt. Seuraavana aamuna lahdella vierailleet naapurit jatkoivat matkaansa kohti etelää. Me jäimme nyt yksin paratiisiin. Aatamin ja Eevan tavoin käyskentelimme saaren hiekkarannalla, jatkoimme kapeaa, kotilonkuorin rajattua polkua pitkin poikki kapean Little Bell Islandin. Polkua reunusti eksoottinen kasvillisuus, lintujen viserrys kantautui viidakosta ja kaiken yllä loisti huikaisevan kirkas aurinko siniseltä taivaalta. Atlantin puoleista hiekkarantaa vartioi korkea, rosainen kallionmöhkäle Bell Rock. Virtaus sen ympärillä oli kova ja kiven reunamat teräviä, joten emme lähteneet yrittämäänäkään sille kiipeämistä. Sen sijaan saaren korkein kohta ylsi yhtä korkealle kuin Bellin huippu ja ylös johti kapea polku. Saaren laelle kipuaminen palkitsi vaivan, sillä huipulta avautui henkeäsalpaava näky.

Illalla istuimme takakannella tuijottaen kirkasta tähtitaivasta. Löysimme tutut Otavan ja Pohjantähden. Siellä jossakin, kaukaisen tähden alla, Suomi vietti 80. itsenäisyyspäiväänsä. Sytytimme takan reunalle kynttilän ja kaivoin Suomen lipun esille. Kun täysikuu, taivaan suuri pihalamppu, mollahti taivaalle, se valaisi koko maiseman maitomaisen vaaleaksi. Merenpohjan vähäinen kasvullisuus erottui nyt selvästi, sen hiekka loisti valkoisena. Värikkäät kalat ilmestyivät jostakin syömään niille heiteltyjä leivänmurusia. Veneen perään kiinnitetty jolla näytti kelluvan kuin lasilevyn päällä heittäen varjonsa merenpohjaan. Koskaan aikaisemmin emme olleet kokeneet samanlaista, emme tosin tämän illan jälkeenkään, vaikka ulkoiset olosuhteet toistuiivatkin ehkä samanlaisina.

Bahaman vedet olivat säilyneet ainutlaatuisen kirkkaina ja puhtaina, mikä johtui siitä, että asutusta saarilla oli vähän ja veneilijät käyttäytyivät esimerkillisesti. Sellaisissakaan lahdissa, joissa enemmän ankkuroitiin, ei merenpohjassa näkynyt yhtään oluttölkkiä tai pulloa. Atlantin puoleisilla hiekkarannoilla virui meren tuomaa muovijätettä, joka oli ajalehtinut kaukaa. Mereen heitetty muoviroju kun aina ennemmin tai myöhemmin löytää rannan, eikä se koskaan maadu.

Vajaat 40 kilometriä Bell Islandesta etelään sijaitsi Staniel Cay. Siitä tuli talvinen tukikohtamme ja sieltä käsin risteilimme viikkojen kuluessa eri puolille Exumaa. Ihastuimme varauksettomasti Staniel Cayn maisemiin,

sen häikäiseviin vesiin ja suojaisiin hiekkarantoihin. Itse kylä, noin sadan asukkaan taajama, tarjosi peruspalvelut. Paikallisen puhelinyhdistyksen toimistossa käytiin hoitamassa puhelut ja lähettämässä faksit. Kylästä löytyi «postitoimisto», mikä tarkoitti sitä, että yhden talon asukas otti keittiönsä pöydän ääressä vastaan lähetettäviä kirjeitä silloin kun sattui olemaan paikalla ja toimitti ne eteenpäin rannan elintarvikeliikkeeseen. Varminta oli kuitenkin viedä itse kirjeensä suoraan kauppapuotiin, sillä noin kerran viikossa liikennöivä postilaiva jätti sinne saapuvan postin samalla kun toi elintarvikkeita. Jos sää oli huono, laiva ei kulkenut lainkaan. Postilaivan tultua veneilijät riensivät kauppoihin, sillä tuore tavara loppui aina heti alkuunsa. Jostakin syystä elintarvikkeita tuotiin äärimmäisen vähän ja esimerkiksi vihanneslajitelma käsitti vain muutamia lajikkeita: perunaa, porkkanaa, sipulia, kaalia, tomaattia, joskus kukkakaalia ja vihreitä paprikoita. Ainoa salaatti oli jäävuorisalaatti, mutta sitäkin saatiin harvoin. Valikoimat eivät olleet yhtään monipuolisemmat Sinisessä tai Vaaleanpunaisessa kaupassakaan, kuten niitä nimitettiin rakennusten värin perusteella. Meillä ei ollut mitään hätää, sillä olimme jälleen koko talven omavaraisia kaiken muun paitsi vihannesten suhteen. Olikin ymmärrettävää, miksi pienet purjeveneet, jotka eivät pystyneet varastoimaan suuria ruokamääriä, pysähtyivät yleensä vain muutamaksi päiväksi Staniel Cayhin ja jatkoivat sieltä nopeasti Exuman pääkaupunkiin George Towniin, jossa palvelut olivat paljon paremmat.

OTE 7.

Helmikuun toisella viikolla säätiedotukset lupasivat kovaa myrskyä, sillä Georgiasta tai Etelä-Carolinasta oli Bahamaa lähestymässä luoteen ja pohjoisen välinen kovan tuulen alue. Jo muutama päivä ennen sitä olivat länsituulet puhaltaneet voimakkaasti ja kieputtaneet rajusti lahden pieniä purjeveneitä. Useimmat niistä olivat siirtyneet suojaisemmille vesille ja meitä oli lahdella enää kymmenkunta venettä. Merelläliikkujat olivat tottuneet kuuntelemaan SSB-radiosta Kanadassa asuvan säämiehen ennusteita ja oppineet luottamaan hänen tiedotuksiinsa. Herbieltä kuka tahansa veneilijä saattoi kysellä tuuliolosuhteista ennen pitempää merimatkaa. Hän oli päivittäin henkilökohtaisesti yhteydessä satoihin veneisiin Atlantin alueella. Viikon jokaisena päivänä usean tunnin ajan mies oli kanavallaan äänessä ja häneltä sai sellaista tietoa, mitä mikään muu systeemi ei pystynyt päihittämään.

George Townista oli nyt lähestyvän kovan myrskyn takia oltu yhteydessä Herbieen, joka teki työtään vapaaehtoisesti. Viralliset sääasemat luonnehtivat lähestyvän myrskyn tuulia korkeimmillaan vain noin 25-30 solmuksi (13-16 m/s), mutta Herbie ennusti huomattavasti

kovempia tuulia. Ennustettua myrsky-yötä edeltävä päivä oli aivan tyyni. «Tyyntä myrskyn edellä», tuumivat kaikki.

Lounasaikaan Northern Lightsin isäntäväki kutsui lahden jäljellä olevat venekunnat luokseen eräänlaiseen hätäkokoukseen keskustelemaan ja kuulemaan viimeiset ennusteet tulevasta myrsky-yöstä. Kaikki halusivat olla mahdollisimman hyvin valmistautuneita niin henkisesti kuin mahdollisia aputoimiakin tarvittaessa, sillä viimeisimmässä tiedotteessaan Herbie oli puhunut jo 50 solmun (26 m/s) tuulesta, joka lännestä käsin tulisi puhaltamaan suoraan meitä kohti. Kukin palasi veneelleen ja lupasi pysytellä paikoillaan yli yön tässä tutussa lahdessa – tuli mitä tuli.

Iltapäivällä kolmen lähetyksessä Herbie kertoi entistä huolestuttavampia uutisia. Hän ennusti nyt George Townin alueelle jopa hurrikaanin voimalla puhaltavia yli 70 solmun (36 m/s) tuulia. Tämän kuultuaan lahden monisatapäinen veneilijäjoukko tarttui radiopuhelimiinsa ja kyseli naapuriensa ja ystäviensä reaktioita ja toimenpiteitä. Meidän juuri hätäkokouksesta palannut pieneksi kutistunut yhdyskuntamme, joka oli luvannut pysyä urhoollisesti paikoillaan, alkoi yksi toisensa jälkeen nostaa ankkuria ja suunnistaa vastarannalle pääsaaren suojaan kovan sateen jo piiskatessa ja värjätessä maiseman tummanharmaaksi. Lahdelle jäi meidän lisäksi vain kaksi moottorivenettä ja yksi purjevene.

Laskimme lisää ankkurikettinkiä ja jäimme odottamaan mitä tuleman piti. Sateen jälkeen ilma tasaantui ja meri laantui. Ihmiset elivät piinaavan odotuksen tunnelmissa. Radiopuhelimet olivat koko ajan ahkerassa käytössä huolestuneitten venekuntien yrittäessä valaa toisiinsa uskoa ja rohkeutta. «Kaikesta huolimatta yrittäkää nukkua hyvin.» «Toivottavasti aamulla tapaamme.» «God bless you.» Monet laskivat lisää ankkureita ja kaikissa veneissä luvattiin valvoa ja seurata tilannetta. Ilta jatkui poikkeuksellisen rauhallisena. Minä vetäydyin jo nukkumaan Pekan jäädessä ohjaamoon tarkkailemaan tilanteen kehitystä. Kun mitään ei tapahtunut ja tuuli oli edelleen olematonta, Pekkakin hivuttautui sänkyyn. Panimme kellon soimaan siltä varalta, ettemme heräisi myrskyn pauhuun. Herätyskello pirahdi soimaan yhdeltä ja ympärillä vallitsi epätodellinen hiljaisuus ja se jatkui samanlaisena koko loppuyön. Heräsimme tyyneen, kirrkaaseen aamuun. Rintama, joka Herbien mukaan oli tulossa meitä kohti, oli muuttanut suuntaa. Kaikki olivat helpottuneita, kun hurrikaanista selvittiin pelkällä säikähdyksellä, sillä 70 solmun tuulessa olisi ollut leikki kaukana. Aamun valjettua lahdelta lähteneet veneet palasivat yksi toisensa jälkeen entisille sijoilleen. Se, että Herbie oli tällä kertaa erehtynyt ennustuksessaan, ei muuttanut kenenkään luottamusta hänen työtään kohtaan. Olimme päättäneet, että ennen kuin keväällä lähdemme Atlantin ylitykselle, otamme Herbieen yhteyden ja

kuulostelemme silloin tarkoin mitkä hänen ennusteensa ja ohjeensa meille ovat. Siinä missä purjeveneet kaipasivat kohtuullisia tuulia, me halusimme tyyniä kelejä. Keväällä ylityksen aikana näkisimme sitten kuinka hyvin Herbie pystyi ennakoimaan säätilan muutokset ja tuulet.

OTE 8.

Aamunkalpea aurinko oli herättelemässä ensimmäisiä säteitä Miloksen saaren takaa lähestyessämme sen valtavaa kraaterilahtea. Kaksi pientä kalliosaarta lähellä lahdensuuta nousivat merestä kuin ikiaikaiset sataman vartijat. Niiden takaa hivuttautui korkeuksiin Miloksen punaisen, valkoisen ja keltaisen kirjava kalliomuuri, jonka värit johtuivat saaren vulkaanisesta alkuperästä. Jyrkänteen juurella yksi saaren monista hopeanhoitoisista hiekkarannoista kätkeytyi vielä tummaan varjoon.

Ensimmäistä kertaa tämän Kreikan matkan aikana maisemasta erottui sinivalkoisten talojen ja kirkkojen harmoninen rykelmä, joka oli tyypillistä juuri Kykladien saariryhmälle. Talot sananmukaisesti roikkuivat ylhäällä tummassa kulottuneessa rinteessä korkealle rakennettuina, kuten asukkaat näillä saarilla vuosisatoja olivat tehneet merirosvojen ja pahoin aikein mereltä lähestyvien hyökkääjien ikuisessa pelossa. Niiden yläpuolella kukkulan huipulla kohosi Kreikan sinivalkoisella lipulla varustettu linnoitus, kreikkalaiselta nimeltään Kastro.

Veneen lipuessa kapean salmen läpi suojaisaan luonnonsatamaan taaksemme jäi kaksi korkeaa lohkareta, jotka tietystä suunnasta katsottuina muistuttivat jättiläiskokoisia karhuja. Ne näyttivät sanovan meille: «Tervetuloa Milokselle, tervetuloa Kykladeille». Samalla sivuutimme arkkitehtuuriltaan erikoisia rakennuksia, jotka muodostivat pienen kalastajakylän. Harvinaisia ne olivatkin, sillä missään aikaisemmin emme olleet nähneet samanlaisia venetaloja. Talojen alle pehmeään hiekkakiviseinämään oli koverrettu venevaja kuin autotalli. Ensi töikseen kalastajat olivat kaivaneet maaperään venesuojan, johon veneen voi turvallisin mielin jättää. Myöhemmin vajojen päälle rakennettiin pysyvät asunnot ja näin syntyi tämän kuvauksellisen kalastajakylän julkisivu.

Kaarsimme rannan suuntaan nyt jo kirkaassa aamuauringossa kylpevää Adamasin rantakylää kohti. Vaikka suuri luonnonsatama sijaitsi kauan sitten purkautuneen tulivuoren kraaterissa, se ei ollut kauttaaltaan syvä, vaan tarjosi ihanteellisen ankkuripaikan kovallakin meltemillä

Pekka oli edellisenä yönä nukkunut vähän, muttei tuntenut nyt yhtään väsymystä. Oltiin vihdoin Aigeianmeren saarilla, jotka monen ulkomaalaisten mielestä olivat aidointa ja oikeinta Kreikkaa. Jokainen saari poikkesi toisista ja jokaisella saarella oli omia tarinoita kerrottavanaan.

Huolimatta Kreikan turismin kasvusta ja sen tuomasta leveämmästä leivästä useimmat ihmiset, varsinkin pikkusaarilla, elivät niin kuin oli eletty vuosisatoja vanhoine tapoineen, arvostettuine traditioineen ja syvään juurtuneine uskomuksineen. Milos kuului niihin saariin, jotka olivat jääneet syrjään turismin kansainvälisistä valtaviirroista. Miloksen kesävieraatkin tulivat pääosin Manner-Kreikasta ja Ateenasta, ei ulkomailta.

Adamasin rantakadulla parveili juuri laivasta purkautunut joukko hälliseviä lomalaisia, kun ajoimme kumiveneellä rantaan. Sivuuuttuamme rantakadun lukuisat aamuntyhjäät baarit ja tavernat saavuimme kylän keskusaukiolle, josta linja-auton kyydissä pääsi mukavasti saaren eri osiin. Noustuamme lähes täyteen bussiin se lähti kiipeämään Plakaan, yläkaupunkiin. Vilkas puheensorina täytti vanhanlinja-auton, sillä kaikki paikalliset tunsivat toisensa ja kuulumisia tietysti vaihdettiin. Kanssamatkustajista suurin osa oli korkeaan ikään ehtineitä pappoja ja useimmat naiset olivat pukeutuneet perinteisesti mustaan. Leskinaisten vaatteitten väri oli iloton musta. Tämä johtui siitä, että naiset solmivat avioliiton usein itseään huomattavasti vanhemman miehen kanssa ja se selitti, että usein jo keski-ikäisetkin olivat leskiä ja heidän oletettiin käyttävän mustia vaatteita läpi koko loppuikänsä, mutta vähintäänkin viisi vuotta puolison kuoleman jälkeen. Mikäli nainen avioitui uudestaan, hän pääsi eroon synkistä vaatteistaan. Miehillä riitti, että käytti suruaikana 40 päivän ajan käsivarressaan mustaa nauhaa.

Saarelaiset uskoivat tulevaisuuteen, mistä kertoi runsas rakentaminen alakylän ja yläkaupungin välimaastossa. Uudet talot rakennettiin suuremmiksi ja varustettiin mukavuuksilla helpompien kulkuyhteyksien varrelle eikä enää saaren korkeimmalle huipulle. Nuoret liikkuiivat autoilla ja mopoilla, heille ei riittänyt enää aasi kuten heidän vanhemmilleen tai isovanhemmilleen. Mitä ylemmäs bussi kiipesi sen vanhemmiksi talot kävivät, mutta silmiinpistävää oli niiden valkoisuus.

OTE 9.

Oikutteleva mopedimme jatkoi yskähdellen eteenpäin. Saarella oli vain yksi tie, jonka urakoimme päästä päähän. Tie kumpuili korkealla, näköala avautui suuriin asumattomiin laaksoihin ja kaukaisuudessa taivas ja meri yhdistyivät utuiseksi kokonaisuudeksi. Kaukana hämöttivät naapurisaaret: pohjoisessa Siros, lännessä Paros ja etelässä Sifnos. Sivuuitimme aasilla matkaa leppoisasti tekevän miehen ja huiskutimme miehelle tervehdyksen, johon hän ystävällisesti keppiään heilauttaen vastasi.

Pysähdyimme pienen Galanin kylän tyhjälle aukiolle suuren lehtipuun varjoon vatsan pontevasti muistuttaessa lounasajasta. Kylä

näytti autiolta, tuskin sieltä ruokailupaikkaa löytyi. Samassa aukiota lähestyi vanha nainen taluttaen laihaa aasia, jonka selässä keikkui kaksi vesiastiaa. Kameraa naiselle osoittaen yritin viestittää, saisinko ottaa vanhuksesta ja hänen kuormajuhdastaan valokuvan, mihin mummo hyvillään suostui. Sidottuaan aasinsa puunrunkoon ja poseerattuaan kameralle hän kipitti tiehensä viittoen käsillään meitä odottamaan. Hetken kuluttua hän palasi takaisin juomalasit kädessään ja kauhoi saavistaan meille raikasta, kylmää vettä. Pienillä saarilla vesi oli usein pitkien ja vaivalloisten matkojen päässä, eikä sitä ollut paljon, joten se oli kallisarvoista. Paras vieraanvaraisuuden osoitus vanhukselta oli tarjota meille lasillinen vettä, joka helteessä oli tervetullut. Ei ollut mummorievun elämä helppoa: oman veden lisäksi piti noutaa vesi vielä aasillekin, sillä eläin oli hänelle elintärkeä.

Ehkä seuraavasta taajamasta löytyisi taverna, ajattelimme optimistisesti ja mopo jatkoi vaivalloista taivaltaan. Pirgosin kylä loisti valkoisena suuren laakson toisella puolella lähes pystysuoran jyrkänteen kupeessa. Perille päästyämme se näytti täysin asumattomalta. Joissakin taloissa laudanpatkät peittivät hylätyn asunnon oviaukon. Jossakin kiekui sentään kukko ja kanan kaakatus kuului samasta suunnasta. Kuluneen oven takaa kuului harvakseltaan hiljaista puhetta. Joittenkin rakennusten siniset ovet messinkikolkuttimineen hohtivat uutuuttaan, mutta ketään ei näkynyt missään. Kävelimme vatsa kurnien kapeilla kuoppaisilla kujilla, mutta ravintolasta ei näkynyt tietysti häivääkään. Nousimme juuri kylän raittia mopoamme kohti, kun meitä vastaan käveli pariskunta, jolta tavernaa tiedusteltuamme saimme kuulla sellaisen löytyvän heidän osoittamastaan suunnasta. Kiivettyämme pitkät rappuset seisoiimme pienen kyläkaupan edustalla. Kyselyämme tavernaa iäkäs kauppias nyökkäsi olkansa suuntaan ja viittasi kädellään viereistä pöytää ja paria tuolia. Niine hyvineen pappa kipitti sisään, sanoi jotakin vanhalle vaimolleen ja samassa alkoi huoneen perältä kantautua ruuanvalmistuksen ääniä. Kauppias palasi hetkessä luoksemme mukanaan retsinapullo ja juomalasit. Olimme tyytyväisiä. Retsinan kanssa päästiin mukavasti alkuun. Katselimme edessä avautuvaa suurta laaksoa, sen peltoja ja hopeanvihreinä hohtavia oliivipuita ja kummastelimme jälleen pienten valkoisiksi kalkittujen yksinkertaisten maalaiskappelien paljoutta. Kuuntelimme kanojen kaakatusta ja liikkeen perällä liedellä rätisevää paistinpannaa uteliaina odotellen mitä tulisimme saamaan. Ei aikaakaan kun kauppias kiikutti pöytään tomaatti-kurkkusalaatin ja valkoista leipää. Maustoimme vihannekset oliiviöljyllä, viinietikalla ja suolaripauksella, kuten asiaan kuului.

Retsinan pihkanmaku ei enää maistunut suussamme oudolta, olimmehan sitä jo useita kertoja maistelleet. Ensimmäinen kokemus ei ollut meitä ihastuttanut, mutta tiesimme, että sen makuun täytyi tottua. Harva

siihen ensi maistamalla hullaantui.

Pääruoaksi vanha mies kantoi eteemme lautaselliset oliiviöljyssä paistettuja perunoita ja kananmunia. Nälkäisinä vaatimaton ruoka maistui herkulliselta ja munat olivat ehdottomasti tuoreita oman kotkottavan lauman tuotantoa. Korjattuaan astiat pois odotimme mitä seuraavaksi tapahtuu, sillä vanhuksen päättäväisistä askelista arvelimme, että lounas ei ollut vielä lopussa. Pian kummankin eteen ilmestyi lautasellinen viinirypäleitä, nekin oman tarhan tuotantoa, sillä katoksenamme kasvoi viiniköynnös ja siinä samannäköisiä rypäleitä.

Tällaisten kokemusten jälkeen mieleen hiipi ajatus, mitä näille pienten saarten nyt jo autioille kylille tapahtuu sitten kun viimeisetkin vanhukset ovat kuolleet. Mitä tapahtuu maalaismaisemalle, jonka jokaista neliometriä peittävät kiviaitojen reunustamat epäsäännölliset peltotilkut? Kuka ympärivuotisten asukkaitten poissaollessa silloin hoitaa kyliä, maalaa rakennuksia, kirkkoja ja huolehtii lukemattomista maalaiskappeleista? Tuskin sitä tekevät Ateenasta kesälomalle saapuvat kaupunkilaiset, jotka ovat kunnostaneet vanhan kotitalonsa lomakodiksi ja haluavat lomaltaan sitä mitä muutkin turistit: lepoa ja aurinkoa.

OTE 10.

Heräsin puolen yön jälkeen ja huomasin, että taivas pohjoisen suunnalla loisti yhtenäisenä kirkkaana salamamerenä, mutta jyrinää ei kuulunut. Pekkakin heräsi. Emme reagoineet näkyyn sen kummemmin, totesimme vain, että jos noin kova ukonilma tulee kohdalle, se tuo myös rankan sateen ja silloin joudumme lähtemään alas. Siihen saakka voimme nukkua rauhassa. Yön kuluessa heräsimme kumpikin muutaman kerran ja vilkaisimme taivaanrantaan, jossa salamointi jatkui tunnista toiseen. Neljän jälkeen tuuli vähän voimistui, mutta se oli pasaatituuli, joka puhalsi Atlantilta saaren takaa. Totesimme jälleen, ettei ollut mitään syytä huoleen. Viiden jälkeen Pekka nousi ylös, sillä veneen perä oli alkanut oudosti kohoilla, mutta keinahtelu tuntui vielä pehmeältä ja lievältä. Jonkin ajan kuluttua sama toistui ja nyt jo vähän voimakkaampana. Pekka riensi alas takakannelle antamaan jollalle lisää köyttä, sillä jos sää muuttuisi, olisi parempi, että jolla oli pitkässä köydessä. Pian veneen liikehdintä havahdutti minutkin. Emme osanneet aavistaa, mitä tuleman piti ja mihin olimme joutumassa.

Kiiruhdin salonkiin korjaamaan varmuuden vuoksi irtoesineitä pöydiltä turvaan. Tavaroita kootessani vene keinahti entistä voimakkaammin ja valtava hyökyaalto heitti takakannelle puoli metriä vettä. Vilkaisin suljetusta ovi-ikkunasta Pekkaa, joka istui takapenkillä jollan köysi käsissään. Läpimärän miehen ilme oli täysin yllätetty. Mitä tämä oli? Mitään tällaista ei ollut ikinä tapahtunut. Samassa pilssipumpun

kovaääninen hälytys kytkeytyi päälle, kun kannen vesimassat valuivat luukusta konehuoneen pilssiin. Laurikin oli herännyt ja ilmestyi alas. Niin pian kuin vesi kannella oli laskenut sen verran, että Pekka saattoi avata salongin oven, hän huusi: «Hei nyt mentiin ja äkkiä! Kone käyntiin ja ankkuri ylös!» Vesimassan iskiessä hän oli huomannut, että mereltä vyöryi koko ajan lisää maininkeja ja että ne kasvoivat ja taistuivat juuri meidän kohdallamme. Pekka jakoi ohjeet. Hän itse harppasi keulaan, sillä ankkurin nostaminen näissä olosuhteissa oli vaikeaa. Laurin tehtäväksi jäi pysyä takakannella ja tarkkailla jollaa, ettei sen köysi sotkeutunut potkuriin. Minä tartuin ruoriin ja ohjasin venettä Pekan keulasta osoittamien viittoilujen mukaan.

Yhtäkkiä veneen perä nousi valtavasti ja keula sukelsi syväälle. Suunnattomat vesimassat pyyhkäisivät keulan ylitse. Parahdin kauhusta, sillä olin varma, että Pekka oli huuhtoutunut yli laidan. Kun keula nousi veden pinnalle, Pekka makasi kannella ja piti tiukasti kiinni ankkurikettingistä. Onneksi mies oli nopea liikkeissään ja hallitsi itsensä. Se oli ollut hänen pelastuksensa. Seuraavassa silmänräpäyksessä vene kääntyi poikittain aaltoihin ja kallistui äkkiä ja voimakkaasti. Hetken se oli melkein kyljellään. Näin kuin hidastetussa filmissä, miten vene kaatuu, kaatuu, kaatuu ja olin aivan varma, että tämä oli menoa. Veneen loppu ja meidän loppu. Äkkinäinen liike pauskasi minut voimalla ohjaamon seinää vastaan, samalla ote ruorista kirposi.

Salongista, makuukabiinista ja pentteristä kuului lentelevien ja särkyvien esineitten kilinää, kolinaa ja pauketta. Ikuisuudelta tuntuvien hetkien jälkeen vene nousi kallistuksestaan pystyyn. Pekka oli saanut toisen entistä suuremman vesimassan ylitseen, mutta siellä hän edelleen roikkui kettinkiin tarrautuneena. Mielessäni välähti kuinka Lauri voi, oliko hän vielä tallessa. Pekka huitoi keulasta ja huusi minkä jaksoi: «Aja eteenpäin! Täysillä!» Ankkuri oli edelleen kiinni pohjassa. Pekan ajatuksena oli, että hiekkapohjassa ankkuri kyllä raahautui perässä, mutta vaikka menettäisimme sen, se olisi pientä koko veneen ja oman henkemme rinnalla. Tein työtä käskettyä, mutta nyt vene kallistui toiselle kyljelleen ja vesimassat vyöryivät sillalle. Tämä kallistus ei ollut yhtä paha kuin ensimmäinen, mutta ohjaamon ovi oli siltä puolelta raollaan ja hetkessä vettä oli kaikkialla ja se valui rappusia pitkin alas makuukabiiniin asti. Veneen noustua pystyyn lisäsin nopeasti kaasua ennen kuin taas kallistuttaisiin. Vielä jonkin matkaa eteenpäin ja niin olimme päässeet pois tappavan hyökyaallon alta. Olimme turvassa ja nyt Pekka onnistui nostamaan ankkurin, jolle ei ollut käynyt kuinkaan.

OTE 11.

Huhtikuun viimeisenä päivänä matkamme jatkui Nassausta kohti Biminiä,

itäisimpiä ja lähinnä Floridaa sijaitsevia Bahaman saaria. Aurinko paistoi ja meri siinteli peilityynenä. Istuimme ohjaamossa jutellen ja aamukahvia juoden. Yllättäen näimme edessämme tyynen veden pinnalla suuria tummia möykkyjä. Vilkaisimme ihmeissämme toisiamme. Mitä ne olivat? Merikortin mukaan ei ainakaan kiviä. Samassa tunnistimme ne valaiksi. Pekka laski vauhdin minimiin ja vaihtoi kurssia, ettemme törmäisi niihin. Vene lipui aivan äänettömästi nukkuvien valaitten viereen. Tuijotimme niitä muutaman metrin päästä. Jonkin ajan kuluttua valaat heräsivät ja ymmärsivät, että niiden lähellä oli jotakin outoa. Niitä oli kolme, kooltaan todellisia jättiläisiä. Verkkaisesti kuin hidastetussa filmissä ne läimäyttivät vettä pyrstöllään kerran ja sukelsivat meren syvyyksiin, omaan maailmaansa. Olimme aivan sanattomiksi jähmettyneitä. Uskomatonta, että pitkän matkamme lopulla saimme kokea vielä jotain näin ainutlaatuista. Koko viiden vuoden aikana olimme yhden ainoan kerran nähneet valaan ja senkin kaukaa. Nyt viimeistä edellisenä päivänä melkein törmäsimme kolmeen. Merten suurimmat ja ylväimmät nisäkkäät olivat tulleet näin sanomaan meille hyvästit.

Pian tämän jälkeen syvä meri jäi taakse ja saavuimme matalalle, tasapohjaiselle hiekkasärkälle, Bahama Bankille. Vettä veneen alla oli vain kolmisen metriä. Siirryin keulaan istumaan ja katselemaan merenpohjaa, joka peilityynen pinnan läpi näkyi kuin suurennuslasilla. Merenpohjan hiekkaa koristivat meritähdet, suuret ja pienet. Jokunen ruohontupsu siellä täällä. Osuipa silmiini yksi laiskasti uiskenteleva haikin. Kaloja ei ollut juuri nimeksikään. Elämys se oli tämäkin. Harvoin merenpohjaa pystyi näin tarkkailemaan.

Iltä lähestyi. Sen sijaan, että olisimme menneet yöksi saaren taakse, jäimme tyynelle särkälle, jossa vedenpinta ei värähtänytkään, mainingeista ei ollut jälkeäkään. Valkoinen hiekka hohti merenpohjassa. Oli jännittävää ja jotenkin kaihoisaa viettää pitkän matkan viimeinen yö ankkurissa keskellä merta. Keskellä ei mitään. Aurinko oli jo matkalla mereen sinisen, punaisen ja violetin sävyisenä, minkä jälkeen etelän tumma yö pian kätki meidät pehmeään syliinsä.

Olimme tehneet suuresta unelmasta totta.